

Становище

от проф. д-р Светлана Райчева Димитракиева,
ТУ - Варна, катедра „Индустриален мениджмънт“,
професионално направление 3.7. „Администрация и управление“
Относно: дисертационен труд за присъждане на ОНС „Доктор“
по 3.7. „Администрация и управление“,
докторска програма „Организация и управление извън сферата на
материалното производство“

Катедра „Администрация, управление и политически науки“
Варненски Свободен Университет „Черноризец Храбър“
Автор на дисертационния труд: Али Ибрахим Хамдун

Тема на дисертационния труд: „Модел на ефективното лидерство
на мениджмънта в развитието на висшето образование“

Научен ръководител: проф. д-р Миглена Темелкова

Настоящото становище е изготвено съгласно Заповед №272 от
02.05.2023г. на Ректора на ВСУ „Черноризец Храбър“

1. Общо представяне на дисертационния труд

Дисертацията е в обем от 227 страници и е развита в класическа форма. Съдържа въведение, три глави, заключение, списък с използваната литература и едно приложение. Основният текст съдържа 13 таблици и 18 фигури. Библиографията обхваща 131 заглавия на английски език, включително книги, статии от списания и интернет ресурси.

2. Оценка на формата и съдържанието на дисертационния труд

Актуалността на темата на дисертацията е несъмнена и се обуславя от нарастващата необходимост висшите образователни институции да отговарят адекватно на бързо променящите се условия и изисквания на външната среда, включително глобализацията на пазара и интернационализацията на изследванията, намаляването на публичното финансиране и увеличената трансгранична академична гъвкавост. В

последните години науката и практиката в посока изследване на лидерството се развиват много динамично, но все още малко на брой са трудовете посветени на изучаване на връзката между високия коефициент на емоционална интелигентност и високите нива на ефективно лидерство като предпоставка за ефективно управление в областта на висшето образование. Още повече, че разбирането на същността и особеностите на релацията „емоционална интелигентност - успешно лидерство - ефективност“ във висшето образование е от решаващо значение за оцеляването на тези институции.

Структурата на изложението е логически издържана.

В **глава първа** „Теоретичен аналитичен преглед на ефективните лидерски практики в контекста на висшето образование“ са изследвани организационната и управленска ефективност. Обобщени са основните теоретични постановки на проблема за ефективните лидерски практики във висшето образование, като в рамките на основните параграфи са теоретично проучени: същността, факторите и ролята на ефективността, лидерството и мениджмънта като елементи от една и съща релация, ефективността на лидерството в институциите на висшето образование. В края на главата са формулирани изводи от проведеното теоретично проучване по темата на дисертацията.

В **глава втора** „Проучване и изследване на предизвикателствата и показателите в ливанската система за висше образование“ е направен преглед на системата за висше образование в Ливан, предизвикателствата пред нейното развитие, индикаторите, даващи информация за ефективността на лидерството в институциите от висшето образование в Ливан. Направени са изводи даващи основа за оценяване на ефективността на висшето образование в Ливан.

В **глава трета** „Изследване и моделиране на ефективността на лидерството във висшето образование“ е направен опит да се структурира

модел на ефективно лидерство на мениджмънта във висшето образование в Ливан, като са описани концептуалните основи, елементите на модела, методиката за неговото приложение, етапите на изследване и анализа на получените резултати. В края на главата са генерирани изводи, които са фундамент на апробацията на бизнес модела.

В края на дисертационния труд са посочени обобщените заключения от проучването и направените препоръки от автора.

3. Силни страни на дисертационния труд

Положително впечатление в предложената ми за рецензиране дисертация правят следните обстоятелства:

- Избрана е за разработване комплексна проблематика, която е поставена в относително прецизен контекст и би могла да допринесе за решаване на конкретни проблеми в организацията и управлението на висшето образование в Ливан

- Анализирани са значително количество информационни източници, което създава добра теоретико-методологична основа на дисертационно изследване

- Изследвани са практики, прилагани в ливанската образователна система и управлението на висшето образование в Ливан, което позволява интегриране на елементите от тях в единен и цялостен модел за ефективно лидерство на мениджмънта в институциите на висшето образование в Ливан

- Дисертационното изследване се базира на проведено от автора първично проучване, като е направен извода, че водеща роля за ефективността на лидерството на мениджмънта във висшето образование има развитието на емоционалната интелигентност

4. Приноси на дисертационния труд

В справката за приносите, приложена към автореферата (стр. 33-34) докторантът е посочил седем приноса. Според мен те могат да се структурират в две групи: научно-приложни и приложни.

Преценявам, че приносите са лично дело на докторанта, постигнати под ръководството на научния му ръководител.

5. Оценка на Автореферата

Авторефератът е представен във вид, който отговаря на изискванията, като отразява в обем от 34 страници съдържанието на дисертационния труд и постигнатите приносни резултати.

6. Оценка на публикациите по дисертацията

Приложените публикации по дисертацията са три. Всички са самостоятелни и са публикувани в периода 2020-2021 година. Те популяризират основни резултати и приносни моменти от изследванията на докторанта.

7. Критични бележки, въпроси и препоръки

Към дисертационния труд имам следните бележки и препоръки:

- В дисертационния труд, докторантът излага становищата на цитираните автори, без обаче в достатъчна степен да излага свои съображения и коментари. Една част от разработката има характера по-скоро на изложение в учебник. На места в обособените три глави липсва цитиране на използваните автори. В тази връзка намирам за наложително по-осезаемото систематизиране на авторовите позиции в дисертационния труд, формулирането на препоръки, идентифицирането на бариери и възможности за бъдещо развитие на модела на ефективно лидерство на мениджмънта във висшето образование на Ливан.

- От гледна точка на дефинираното заглавие, заявената проблематика и цел на дисертационното изследване, както и постигнатите конкретни резултати, считам че предметът и обектът биха могли да бъдат прецизирани или би могло да се въведат осезаеми ограничителни условия.

- Първа и втора глава на дисертационния труд на Али Хамдун не дефинират нерешените проблеми, свързани с темата, с изключение на един: не съществува универсален модел за ефективно лидерство на мениджмънта във висшето образование, поради спецификата на факторите, влияещи върху него.

- В трета глава не става ясно с особена категоричност в какво се състои авторовия принос в предложения модел за ефективно лидерство на мениджмънта в организациите на висшето образование в Ливан.

- На места се забелязва едностранчивост и констативност на звученето, които следва да бъдат преодоленни в бъдещата работа на автора, чрез засилване на аналитичния подход и ясно обособяване на собственото отношение по разглежданите проблеми.

8. Заключение

Считам, че представеният за рецензиране материал отговаря на основните изисквания за дисертационен труд.

С настоящето становище давам своята положителна оценка за проведеното изследване, представено в дисертационния труд, автореферата и публикациите. Това ми дава основание да предложа на членовете на Научното жури да присъдят на Али Ибрахим Хамдун образователна и научна степен „Доктор“ по професионално направление 3.7. „Администрация и управление“, докторска програма „Организация и управление извън сферата на материалното производство“.

17.05.2023г.

Изготвил становището

/проф. д-р Светлана Димитракиева/